

বাঁহী-১

কলাৰ বাবে পাঠ্যপুথি
শ্ৰেণী ৩

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

০৩৩৭ – বাঁহী-১
কলাৰ বাবে পাঠ্যপুথি (শ্ৰেণী ৩)

ISBN 978-93-5292-464-6

প্ৰথম সংস্কৰণ
জুন ২০২৪ জ্যাইষ্ঠা ১৯৪৬

PD 1000T SU

© ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক পৰিষদ
গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ, ২০২৪

৬৫.০০

এনচিইআৰটি ৱাটাৰমাৰ্কৰ সৈতে ৮০ জি.এছ.এম কাগজত মুদ্ৰণ কৰা হৈছে

ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ পৰিষদৰ সচিবৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত প্ৰকাশন বিভাগত, শ্ৰী অৰবিন্দ মাৰ্গ, নতুন দিল্লী ১১০ ০১৬ আৰু ইয়াত মুদ্ৰণ কৰা হৈছে নোভা পাব্লিকেচনচ এণ্ড প্ৰিণ্টাৰচ প্ৰাইভেট লিমিটেড, প্লট নং ৯-১০ চেণ্টাৰ-৫৯, দ্বিতীয় পৰ্যায়, ফৰিদাবাদ ১২১ ০০৪ (হাৰিয়ানা)।

সকলো অধিকাৰ সংৰক্ষিত

- প্ৰকাশকৰ পূৰ্ব অনুমতি অবিহনে এই প্ৰকাশনৰ কোনো অংশ পুনৰ প্ৰস্তুত কৰিব নোৱাৰিব, পুনৰুৎপাদনৰ প্ৰণালীত সংৰক্ষণ কৰিব নোৱাৰিব বা যিকোনো ৰূপত বা যিকোনো উপায়েৰে ইলেক্ট্ৰনিক, মেকানিকেল, ফটোকপি, ৰেকৰ্ডিং বা অন্য কোনো ধৰণে প্ৰেৰণ কৰিব নোৱাৰিব।
- এই কিতাপখন এই চৰ্তত বিক্ৰী কৰা হয় যে ইয়াক প্ৰকাশ কৰাৰ বাহিৰে আন কোনো ধৰণৰ বাধ্যতামূলক বা আৱৰণত প্ৰকাশকৰ সম্মতি অবিহনে বাণিজ্যৰ জৰিয়তে বিক্ৰী দিয়া, পুনৰ বিক্ৰী কৰা, ভাড়াত লোৱা বা অন্যথা নিষ্পত্তি কৰা নহ'ব।
- এই প্ৰকাশনৰ সঠিক মূল্য হৈছে এই পৃষ্ঠাত মুদ্ৰণ কৰা মূল্য, বৰৰ ষ্টেম্পৰ দ্বাৰা বা ষ্টিকৰ দ্বাৰা বা আন যিকোনো উপায়েৰে সূচিত কৰা যিকোনো সংশোধিত মূল্য অশুদ্ধ আৰু গ্ৰহণযোগ্য নহ'ব লাগে।

প্ৰকাশন বিভাগ, এন.চি.ই.আৰ.টি.-ৰ কাৰ্যালয়সমূহ

এনচিইআৰটি চৌহদ শ্ৰী অৰবিন্দ মাৰ্গ নতুন দিল্লী ১১০ ০১৬	ফোন : 011-26562708
১০৮, ১০০ ফুট ৰোড হোচডেকাৰে হলি এঞ্জেলচন বনশংকৰী III ষ্টেজ বেংগালুৰু ৫৬০ ০৮৫	ফোন : 080-26725740
নৱজীৱন ট্ৰাষ্ট বিল্ডিং পি.ও. নৱজীৱন আহমেদাবাদ ৩৮০ ০১৪	ফোন : 079-2754144
চিডব্লিউচি চৌহদ বিপৰীত। ধানকাল বাচ ষ্টপ, পানীহাটী কলকাতা ৭০০ ১১৪	ফোন : 033-25530454
চিডব্লিউচি কমপ্লেক্স মালিগাঁও গুৱাহাটী ৭৮১ ০২১	ফোন : 0361-2674869

প্ৰকাশন দল

মুৰব্বী, প্ৰকাশন বিভাগ	: অনুপ কুমাৰ ৰাজপুত
মুখ্য সম্পাদক	: শ্ৰুভেটা উল্লল
মুখ্য উপাদান বিষয়া	: অৰুণ চিত্ৰকাৰা
মুখ্য ব্যৱসায় ব্যৱস্থাপক	: অমিতাভ কুমাৰ
প্ৰযোজনা বিষয়া	: জাহান লাল

ডিজাইন আৰু বিন্যাস: ৰিতু টোপা, আৰ্ট ক্ৰিয়েচনচ, নতুন দিল্লী
চিত্ৰসমূহ: মোহিত যোশী, মুম্বাই
আৱৰণ: সন্তোষ মিশ্ৰ, আইমাৰ্টচ, দিল্লী

আগকথা

ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০-ৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি বিদ্যালয় শিক্ষাৰ প্ৰাথমিক পৰ্যায়টোৱে শিশুসকলৰ সামগ্ৰিক বিকাশৰ আধাৰ শিলা হিচাপে কাম কৰে। ই তেওঁলোকক কেৱল আমাৰ দেশৰ নৈতিকতা আৰু সাংবিধানিক পৰিকাঠামোত নিহিত অমূল্য সংস্কৰবোৰ আত্মসাৎ কৰাই নহয়, মৌলিক সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যাকৰণো আহৰণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰে। এই ভেটিটোৱে তেওঁলোকক অধিক প্ৰত্যাহ্বানপূৰ্ণ প্ৰস্তুতিমূলক পৰ্যায়লৈ নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে পৰিৱৰ্তন কৰিবলৈ সজ্জিত কৰে, যি সৃজনশীলতা বৃদ্ধি কৰে আৰু শিশুসকলৰ মাজত মূল্যবোধ গঢ়ি তোলে যাক গোটেই জীৱন ধৰি লালন-পালন কৰা হয়।

প্ৰস্তুতিমূলক পৰ্যায়টোৱে ৩য় শ্ৰেণীৰ পৰা ৫ম শ্ৰেণীলৈকে তিনি বছৰ ধৰি ভিত্তি আৰু মধ্য পৰ্যায়ৰ মাজত এক সেতু হিচাপে কাম কৰে। এই পৰ্যায়ত প্ৰদান কৰা শিক্ষাই প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ শিক্ষামূলক দৃষ্টিভংগীৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰে। যদিও প্লে-ৱে, আৱিষ্কাৰ, আৰু কাৰ্যকলাপ-আধাৰিত শিক্ষণ পদ্ধতি অব্যাহত আছে, শিশুসকলক পাঠ্যপুথি আৰু অধিক আনুষ্ঠানিক শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰিৱেশৰ সৈতে পৰিচয় কৰোৱা হয়। এই পৰিচয়ৰ লক্ষ্য হৈছে অভিজ্ঞতা কৰা নহয়, বৰঞ্চ পাঠ্যক্ৰমৰ ক্ষেত্ৰসমূহত এক ভেটি স্থাপন কৰা, পঢ়া, লিখা, কথা কোৱা, চিত্ৰাংকন, গান গোৱা আৰু বজোৱাৰ জৰিয়তে সামগ্ৰিক শিক্ষণ আৰু আত্ম-অন্বেষণৰ প্ৰচাৰ কৰা। ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০-ৰ অনুসৰণ হিচাপে বিদ্যালয় শিক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম ফ্রেমৱৰ্ক (এনচিএফ-এছই) ২০২৩-ৰ ওপৰত আধাৰিত এই ব্যাপক দৃষ্টিভংগীয়ে শাৰীৰিক শিক্ষা, কলা শিক্ষা, পৰিৱেশ শিক্ষা, ভাষা, গণিত, মৌলিক বিজ্ঞান আৰু সমাজ বিজ্ঞানক সামৰি লৈছে। এই ব্যাপক দৃষ্টিভংগীয়ে নিশ্চিত কৰে যে শিশুসকল মধ্য পৰ্যায়লৈ অনায়াসে স্থানান্তৰিত হ'বলৈ জ্ঞানীয়-সংবেদনশীল আৰু শাৰীৰিক প্ৰাণ (আৱেগিক) দুয়োটা স্তৰতে ভালদৰে প্ৰস্তুত।

তৃতীয় শ্ৰেণীৰ বাবে বাঁহী-১ম পাঠ্যপুথিখন কলাৰ বাবে-ষিটো বিষয় এনচিএফ-এছই ২০২৩ অনুসৰি পৰ্যাপ্ত সময় আৱণ্টনৰ সৈতে প্ৰথমবাৰৰ বাবে পাঠ্যক্ৰমৰ এক ক্ষেত্ৰ হিচাপে আনুষ্ঠানিকভাৱে প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে। এন. ই. পি. ২০২০ আৰু এন. চি. এফ. ফৰ স্কুল এডুকেশ্বন ২০২৩-ৰ পৰামৰ্শৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা এই আঁচনিখনে কেৱল শিশুসকলৰ সৃষ্টিশীল অনুসৰণৰ দিশত অগ্ৰসৰ হোৱাই নহয়, পঞ্চম পঞ্চকোষ-আনন্দময়া কোষৰো সূচনা কৰে।

আশা কৰা হৈছে যে ই শিশুসকলক সংগীত, দৃশ্য কলা, নাটক আৰু নৃত্যৰ কাৰ্যকলাপ উপভোগ কৰাৰ লগতে কলাৰ বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰসমূহৰ মৌলিক বোধগম্যতা

বিকাশ কৰাত সক্ষম কৰিব। এইটোও আশা কৰা হৈছে যে ই বিকাশৰ এই পৰ্যায়ত জীৱনৰ সৌন্দৰ্যৰ প্ৰশংসা কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় মূল্যবোধ আৰু স্বভাৱৰ বিকাশত সহায় কৰিব।

কাৰ্য্যকলাপসমূহ ডিজাইন কৰাৰ সময়ত, এক সৰ্ব-অন্তৰ্ভুক্ত শ্ৰেণীকোঠাৰ ব্যৱস্থা মনত ৰখা হৈছে। সকলো দৃশ্য আৰু চিত্ৰই বিশেষ প্ৰয়োজন থকা শিশুসহ সকলো শিশুৰ অংশগ্ৰহণক প্ৰতিনিধিত্ব আৰু নিশ্চিত কৰে। কাৰ্য্যকলাপবোৰত অন্তৰ্ভুক্ত মূল্যায়ন বিন্দু আছে। যিহেতু সকলো কলাৰ ৰূপ ভাৰতৰ সমৃদ্ধ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা আৰু ঐতিহ্যৰ সৈতে গভীৰভাৱে জড়িত, সেয়েহে বাঁহী পাঠ্যপুথিয়ে শিশুসকলক সকলো কলাৰ জৰিয়তে দেশৰ বিভিন্ন প্ৰান্তলৈ এক পৰীক্ষামূলক যাত্ৰা নিশ্চিত কৰে।

যদিও এই পাঠ্যপুথিখন মূল্যবান, শিশুসকলক এই বিষয়ত অতিৰিক্ত সম্পদ অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা হ'ব। অভিভাৱক আৰু শিক্ষকসকলে কিউআৰ কোডৰ জৰিয়তে বিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰাল আৰু আইচিটি-আধাৰিত সম্পদসমূহত তেওঁলোকৰ গৱেষণাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰি তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাক সমৰ্থন কৰিব লাগিব। এক ফলপ্ৰসূ শিক্ষণ পৰিৱেশে শিক্ষাৰ্থীসকলক অনুপ্ৰাণিত কৰে আৰু তেওঁলোকক ব্যস্ত কৰি ৰাখে, যি শিক্ষণৰ বাবে অত্যাৱশ্যকীয় কৌতূহল বৃদ্ধি কৰে।

মই প্ৰস্তুতি পৰ্যায়ত সকলো শিক্ষাৰ্থী আৰু শিক্ষকক আত্মবিশ্বাসেৰে এই পাঠ্যপুথিৰ পৰামৰ্শ দিওঁ। মই ইয়াৰ বিকাশৰ সৈতে জড়িত সকলোকে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। যিহেতু এন.চি.ই.আৰ.টি. প্ৰণালীগত সংস্কাৰ আৰু প্ৰকাশনৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাৰ বাবে প্ৰতিশ্ৰুতিবদ্ধ, আমি পাঠ্যপুথিৰ সমল পৰিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে প্ৰতিক্ৰিয়াক স্বাগতম জনাইছোঁ।

নতুন দিল্লী
জুন, ২০২৪

দিনেশ প্ৰসাদ চাক্ৰানি
পৰিচালক
ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক পৰিষদ
গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ

নমস্কাৰ! শিক্ষক আৰু অভিভাৱকসকল

শিক্ষা নীতিয়ে সকলো স্তৰতে শিক্ষকসকলক আমাৰ সমাজৰ আটাইতকৈ সন্মানীয় আৰু অত্যাৱশ্যকীয় সদস্য হিচাপে পুনৰ প্রতিষ্ঠা কৰাত সহায় কৰিব লাগিব, কিয়নো তেওঁলোকে প্ৰকৃততে আমাৰ পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মৰ নাগৰিকক গঠন কৰে। শিক্ষকসকলক সবলীকৰণ কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ কাম যিমান সম্ভৱ কাৰ্যকৰীভাৱে কৰাত সহায় কৰিবলৈ ই সকলো কৰিব লাগিব।।

— এনইপি 2020, পৰিচয়

আপুনি আপোনাৰ হাতত ধৰি আছে, বৰ্ষ ১ শ্ৰেণী ৩ ৰ বাবে কলাৰ পাঠ্যপুথি। কিতাপখন শেহতীয়া নীতি নথিপত্ৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম ফ্রেমৱৰ্ক ফৰ স্কুল এডুকেচন (এনচিএফ-এছই) ২০২০-ৰ আধাৰত বিকশিত কৰা হৈছে। এই নথিপত্ৰবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে সকলো শিশুৱে পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য (চিজি) আৰু এই বয়স আৰু পৰ্যায়ৰ বাবে উপযুক্ত দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰা। চিজি, দক্ষতা আৰু লগতে আকাংক্ষিত শিক্ষাৰ ফলাফলৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি এক পাঠ্যক্ৰম বিকাশ কৰা হৈছে। এন.চি.এফ.-এছ.ই.-য়ে কলাক গ্ৰেড ১০ লৈকে বাধ্যতামূলক বিষয়হিচাপে পৰামৰ্শ দিছে, আৰু লগতে পৰামৰ্শ দিছে যে বিদ্যালয়বোৰে প্ৰতি শৈক্ষিক অধিৱেশনত এশ ঘণ্টা কলাক দিব লাগে, য'ত নিম্নলিখিত চাৰিটা উপাদান বা ক্ষেত্ৰ আছে, যেনে সংগীত, থিয়েটাৰ, নৃত্য আৰু দৃশ্যকলা। এনেদৰে পাঠ্যপুথি বাঁহী প্ৰতিটো গোটত ৫ টা অধ্যায়ৰে গঠিত চাৰিটা গোটত বিভক্ত কৰা হৈছে। প্ৰতিটো অধ্যায়ত বহুতো কাৰ্যকলাপ আছে যিবোৰ এই শ্ৰেণীৰ শিশুৱে আপোনাৰ হস্তক্ষেপৰ সৈতে সহজে কৰিব পাৰে। আপুনি আৱিষ্কাৰ আৰু সৃজনশীলতাৰ প্ৰক্ৰিয়াত এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব লাগিব যিটো প্ৰতিটো শিশুৱে গোটটো বহুৰটো অনুভৱ কৰিব।

আপুনি জানেনে?

এইটো সম্ভৱতঃ প্ৰথমবাৰৰ বাবে শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে প্ৰস্তুতিমূলক পৰ্যায়ৰ বাবে কলাৰ এখন পাঠ্যপুথি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে যিয়ে তেওঁলোকক ব্যক্তিগতভাৱে আৰু দলগতভাৱে অন্যান্য কাৰ্যকলাপ আঁকিবলৈ, টোকা লিখিবলৈ, পঢ়িবলৈ আৰু বুজিবলৈ স্থান প্ৰদান কৰে। যদিও শিশুসকলে সৰু পৰ্যায়ৰ পৰাই গান, নৃত্য, অনুকৰণ আৰু লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰে, আৰু এইবোৰ বিদ্যালয় প্ৰক্ৰিয়াৰ এক আনুষ্ঠানিক অংশ হোৱাৰ আগতেই, আপোনাৰ সক্ষম নিৰ্দেশনাৰ অধীনত সংগীত, থিয়েটাৰ, নৃত্য আৰু দৃশ্যকলাৰে গঠিত এক অৰ্থপূৰ্ণ কলা শ্ৰেণী অনুষ্ঠিত কৰাৰ এয়া তেওঁলোকৰ প্ৰথম অভিজ্ঞতা হ'ব-দলবদ্ধভাৱে একেলগে কাম কৰা, তেওঁলোকৰ ধাৰণা আৰু অনুভূতিৰ আদান-প্ৰদান কৰা, যাৰ ভিতৰত আছে তেওঁলোকৰ সকলো সতীৰ্থ শিক্ষাৰ্থীৰ শৈল্পিক যাত্ৰা,

এক অন্তৰ্ভুক্তিমূলক পৰিৱেশত কাম কৰা, তেওঁলোকৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ঐতিহ্যৰ প্ৰতি সচেতন হোৱা আৰু ইয়াৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া।

বাঁহী কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে

পাঠ্যপুথিখন চাৰিটা এককত বিভক্ত কৰা হৈছে আৰু ইয়াক ব্যৱহাৰত-সহজ কৰি তুলিবলৈ প্ৰতিটো এককত বেলেগ বেলেগ ৰং আছে। শিশুসকলক কিতাপখনত ব্যৱহৃত ৰঙৰ কোডিংৰ বিষয়ে অৱগত কৰাব পাৰি আৰু দৃষ্টিশক্তিহীন শিশুসকলৰ বাবে এনচিইআৰটিৰ ৱেবছাইটত অডিঅ বুকাখন উপলব্ধ হ'ব। এনচিইআৰটি ৱেবছাইটত উপলব্ধ হ'ব -

নীলা সংগীতৰ বাবে

হালধীয়া দৃশ্যকলাৰ বাবে

বেঙুনীয়া থিয়েটাৰৰ বাবে

গুলপীয়া নৃত্যৰ বাবে

চাৰিটা কলা প্ৰকাৰৰ প্ৰতিটোত তেওঁলোকৰ বাবে উৎসৰ্গিত এটা গোট আছে। যদিও তেওঁলোক তেওঁলোকৰ নিজৰ স্থানত অতুলনীয়, তেওঁলোকৰ সকলো শিশুৰ দৰে ইহঁতৰ অতি আকৰ্ষণীয় সাদৃশ্য আছে। প্ৰতিটো গোটৰ শিক্ষাৰ্থীয়ে আৰম্ভণিতে কলাৰ বিষয়ে এটা পৰিচয়ৰ সৈতে চিনাকী হ'ব যাৰ অভিজ্ঞতা তেওঁলোকে আগলৈ পাব। কাৰ্য্যকলাপবোৰ সংগঠিত কৰিবলৈ আৰু সম্পদৰ সন্ধান কৰিবলৈ আপোনাৰ বাবে যথেষ্ট আভাস দিয়া হৈছে, বিশেষকৈ প্ৰতিটো অধ্যায় কিউআৰ ক'ডত অন্তৰ্ভুক্ত। যদি আপোনাৰ ইণ্টাৰনেটৰ ব্যৱস্থা নাই, তেন্তে আপুনি শিশুসকলক প্ৰদৰ্শনলৈ লৈ যাব পাৰে বা স্থানীয় শিল্পী, লোক সংগীতজ্ঞ, নৃত্যশিল্পী, আৰু অন্যান্য প্ৰদৰ্শনকাৰীসকলক কথোপকথনৰ বাবে বিদ্যালয়লৈ আমন্ত্ৰণ জনাব পাৰে। বহুতো পিতৃ-মাতৃ আৰু অন্যান্য সম্প্ৰদায়ৰ সদস্য যিসকল কলাৰ ৰূপত দক্ষ, তেওঁলোকে শিশুসকলৰ বাবে পৰিৱেশন কৰিবলৈ সন্মত হ'ব পাৰে। বিদ্যালয়ত শিল্পী আৰু প্ৰদৰ্শনকাৰীসকলৰ সৈতে সঘনাই মত বিনিময়মূলক অধিৱেশনৰ আয়োজন কৰিব পাৰি, য'ত শিশুসকলক প্ৰশ্ন সুধিবলৈ উৎসাহিত কৰিব

পাৰি। ই শিশুসকলৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণাদায়ক হ'ব। আপুনি শিশুসকলক চাৰিওফালে চাবলৈ, প্ৰকৃতি অনুভৱ কৰিবলৈ, আৰু তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা লোকসকলৰ দৈনন্দিন কাৰ্যকলাপসমূহ পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰা বাহিৰলৈ, বিদ্যালয়ৰ ভিতৰলৈ আৰু বাহিৰলৈ লৈ যাব লাগিব। নাটক, নৃত্য পৰিৱেশন, সংগীত কনচাৰ্ট আৰু কলা প্ৰদৰ্শনী ক্ষেত্ৰ চাবলৈ ভ্ৰমণৰ আয়োজন কৰিলে শিশুসকলক অনুপ্ৰাণিত কৰাত সহায় হ'ব।। কেইবাটাও কাৰ্যকলাপৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে; আপুনি এই কাৰ্যকলাপবোৰৰ পৰা বাছনি কৰিব পাৰে, এনে অধিক কাৰ্যকলাপ সৃষ্টি কৰিব পাৰে আৰু বিষয়বস্তু, স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সামগ্ৰী আৰু অন্যান্য সম্পদৰ ক্ষেত্ৰত সেইবোৰ প্ৰাসংগিক কৰিব পাৰে। এইটো মনত ৰখাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ যে এই কিতাপখনৰ বেছিভাগ কাৰ্যকলাপ কোনো বিশেষ সম্পদ অবিহনে সম্পন্ন কৰিব পাৰি, বা কেৱল সৰল আৰু স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সম্পদৰ সৈতে পৰিচালনা কৰিবলৈ অভিযোজিত কৰিব পাৰি।।

সময়সূচী এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে যাতে শিশুসকলে প্ৰতি সপ্তাহত আবণ্টন কৰা চাৰিটা কলা প্ৰকাৰৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ সুযোগ পায়। য 'তেই সম্ভৱ হয়, শিশুসকলে কাৰ্যকলাপবোৰ কৰিবলৈ এটা ব্লক পিৰিয়ড বা দুটা সংযুক্ত পিৰিয়ড ৰাখিব পাৰে, কিয়নো সকলো কাৰ্যকলাপ যথেষ্ট আকৰ্ষণীয় আৰু উপভোগ্য। এনইপি ২০২০-এ কলাক ধৰি সকলো বিষয়কে সমান গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে। সেয়েহে, পিতৃ-মাতৃসকলক তেওঁলোকৰ সন্তানক ঘৰত কলা কাৰ্যকলাপ কৰাৰ বাবে নিৰুৎসাহিত নকৰিবলৈ এক বিনম্ৰ অনুৰোধ কৰা হৈছে। শিক্ষক আৰু বিদ্যালয়সমূহে নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে কলাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত সময়সীমা আন বিষয়ৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা নহয়।

প্ৰতিটো কলা শ্ৰেণীৰ প্ৰথম কেইমিনিটমানৰ ভিতৰত, শিশুসকলে কেৱল চকু বন্ধ কৰি বহি পূৰ্বৰ শ্ৰেণীত কি কৰিছিল মনত ৰাখিব পাৰে।

শেষৰ ১০ মিনিট আলোচনাৰ বাবে 'চক্ৰ সময়' হিচাপে ৰাখিব পাৰি। থিয়েটাৰ শাখাত দিয়া পৰামৰ্শ অনুসৰি শিক্ষকৰ লগতে সকলো শিশুৱে একেলগে বহি মুক্তভাৱে কথা পাতিব। কিন্তু এইবাৰ এয়া কেৱল শিশুৰ বাবে অনানুষ্ঠানিক। শিক্ষকসকলে নিজৰ বাবে টোকা ল "ব লাগিব যিবোৰ তেওঁলোকৰ পৰৱৰ্তী পাঠ পৰিকল্পনাত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিব।

শিশুৱে ধাৰণাবোৰ বুজিপোৱাৰ বাবে এক সামগ্ৰিক শিক্ষণ পৰিৱেশৰ এই মনোভাৱ পাঠ্যপুথি আৰু শিক্ষাবিজ্ঞানত সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰতিফলিত হয়। শিক্ষকে তেওঁলোকক গোট বা ব্যক্তিগতভাৱে কাম কৰাত সহায় আৰু সহায় কৰিব লাগে, যাৰ ফলত শিশুটোৱে বিভিন্ন দক্ষতা বিকাশ কৰিব পাৰে। এই কিতাপখনৰ চাৰিওটা কলাৰ বাবে এইটো সঁচা। শিশুসকলক অন্বেষণ আৰু পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ, শিল্পকৰ্ম অব্যাহত ৰাখিবলৈ, আৰু ঘৰত অনুশীলন কৰাৰ লগতে শ্ৰেণীকোঠাত তেওঁলোকে কি কৰে তাৰ বাবে চাৰিওফালে চাবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।।

শিশু এটাৰ দক্ষতা আৰু দক্ষতা বিকাশৰ স্তৰৰ অগ্ৰগতি চিহ্নিত কৰিবলৈ মূল্যায়ন সঁজুলিবোৰৰো পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে। কলাত, কোনো পাছ বা বিফলতা নাই; এই পৰ্যায়ত একো ভাল বা বেয়া নহয়। সদায়ে উন্নতিৰ সুযোগ থাকে আৰু শিশুসকলক নিৰুৎসাহিত হোৱাৰ সলনি ধাৰণাবোৰ বুজি কাৰ্যকলাপবোৰ সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে। শিক্ষা তেওঁলোকৰ বাবে এক দীঘলীয়া যাত্ৰা আৰু যিদৰে প্ৰতিটো শিশু পৃথক, ঠিক তেনেদৰে তেওঁলোকৰ দক্ষতা আৰু অভিব্যক্তিও পৃথক, আৰু এই বৈচিত্ৰ্য হৈছে তেওঁলোকৰ শৈশৱৰ সৌন্দৰ্য। সেইবোৰ বা তেওঁলোকৰ প্ৰদৰ্শনক শ্ৰেণীকোঠাৰ কাৰো সৈতে তুলনা কৰিব নালাগে; ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে, তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত প্ৰগতি মূল্যায়ন কৰা প্ৰয়োজন। উন্নতিৰ বাবে তেওঁলোকে নিজৰ সৈতে প্ৰতিযোগিতা কৰিব লাগিব।

কলা শ্ৰেণীৰ বাবে আপোনাক কি প্ৰয়োজন?

সকলো কলা কাৰ্যকলাপৰ বাবে, আপোনাক এটা ভালদৰে পোহৰ থকা ঠাইৰ প্ৰয়োজন হ'ব যি শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰত বা বাহিৰত থাকিব পাৰে, য 'ত শিশুসকলে মুক্তভাৱে ঘূৰি ফুৰিব পাৰে। থিয়েটাৰৰ বাবে ৰংগমঞ্চৰ সামগ্ৰীৰ বাবে আপোনাক অতি সৰল সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ 'বঃ কলা সামগ্ৰী-সঁজুলি আৰু মৌলিক ষ্টেশ্যনৰী;সঁজুলি আৰু মৌলিক লিখনী সামগ্ৰী; সুৰক্ষিতভাৱে সামগ্ৰী সংৰক্ষণৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিল্পকৰ্ম সংগঠিতভাৱে সংৰক্ষণ কৰাৰ স্থান।; প্ৰদৰ্শনৰ বাবে বোৰ্ড প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু শিশুৰ কাম ভাগ বতৰা কৰা; কম্পিউটাৰ, প্ৰজেক্টৰ, আৰু স্পীকাৰ ৰ বাবে অডিঅ'-ভিডিঅ' বজোৱা; সৰল বাদ্যযন্ত্ৰ; ইত্যাদি। নিশ্চিত কৰিব যে সামগ্ৰী আৰু সম্পদবোৰ ভালদৰে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে আৰু সেইবোৰ স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ।

আমি আশা কৰোঁ যে প্ৰতিজন শিক্ষক আৰু অভিভাৱকৰ বাবে এই কিতাপখন উপযোগী, আকৰ্ষণীয় আৰু সম্পদশালী হ'ব,প্ৰতিটো কলা শ্ৰেণীক ৰোমাঞ্চকৰ আৰু আশা

কৰিব পৰা কিবা এটা কৰি তোলা। আমি প্ৰতিক্ৰিয়াৰ বাবে মুক্ত যি কিতাপখনৰ গাঁথনি
আৰু সমল উন্নত কৰাত সহায় কৰিব। এইটো হৈছে দৃশ্যকলা আৰু প্ৰদৰ্শন কলাক
প্ৰতিটো শিশুৰ ডাঙৰ হোৱা বছৰবোৰৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হিচাপে গঢ়ি তোলাৰ
এক নিৰন্তৰ প্ৰয়াস - কাইলৈৰ আত্মবিশ্বাসী, আৱেগিকভাৱে শক্তিশালী আৰু সন্তুলিত
নাগৰিক হোৱাৰ বাবে তেওঁলোকৰ মাজত দক্ষতা বিকাশ কৰা।

জ্যোৎস্না তিৱাৰী
একাডেমিক সমন্বয়ক,
অধ্যাপক আৰু মাথা
কলা আৰু সৌন্দৰ্য্য বিষয়কত শিক্ষা বিভাগ
ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ পৰিষদ

ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম আৰু শিক্ষণ শিক্ষণ সামগ্ৰী সমিতি (এনএচটিচি)

1. এম চি পন্ত, চান্সেলৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক পৰিকল্পনা আৰু প্ৰশাসন প্ৰতিষ্ঠান (এন. আই.ই.পি.এ.) (অধ্যক্ষ)
2. মঞ্জুল ভাৰ্গৱ, অধ্যাপক, প্ৰিন্সটন বিশ্ববিদ্যালয় (সহঅধ্যক্ষ)
3. সুধা মূৰ্তি, প্ৰশংসিত লেখিকা আৰু শিক্ষাবিদ
4. বিবেক দেবৰয়, অধ্যক্ষ অৰ্থনৈতিক পৰামৰ্শদাতা পৰিষদ-প্ৰধানমন্ত্ৰী (ইএচি-পিএম)
5. শেখৰ মাণ্ডে, প্ৰাক্তন ডিজি, চি.এছ.আই.আৰ. ; বিশিষ্ট অধ্যাপক, সাবিত্ৰীবাই ফুলে পুনে বিশ্ববিদ্যালয়, পুনে
6. সুজাতা ৰামদৰাই, অধ্যাপক, ব্ৰিটিছ কলম্বিয়া বিশ্ববিদ্যালয়, কানাডা
7. শংকৰ মহাদেৱন, মিউজিক মায়েষ্ট্ৰো, মুম্বাই
8. ইউ বিমল কুমাৰ, পৰিচালক, প্ৰকাশ পাডুকন বেডমিণ্টন একাডেমী, বাংগালোৰ
9. মিশেল দানিনো, ভিজিটিং প্ৰফেচাৰ, আইআইটি – গান্ধীনগৰ
10. সুৰিনা ৰাজন, আইএএছ (বাজি), হাৰিয়ানা; পূৰ্বৰ ডিজি, এইচ.আই.পি.এ.
11. চামু কৃষ্ণ শাস্ত্ৰী, অধ্যক্ষ ভাৰতীয় ভাষা সমিতি, শিক্ষা মন্ত্ৰালয়
12. সঞ্জীৱ সান্যাল, সদস্য অৰ্থনৈতিক পৰামৰ্শদাতা পৰিষদ-প্ৰধানমন্ত্ৰী (ইএচি-পিএম)
13. এম. ডি. শ্ৰীনিবাস, অধ্যক্ষ, চেণ্টাৰ ফৰ পলিচী ষ্টাডিজ, চেন্নাই
14. গজনন লন্ধে, মুখ্য কাৰ্যসূচী কাৰ্যালয়, এন.এছ.টি.চি.
15. ৰবিন ছেত্ৰী, পৰিচালক, এছচিআৰটি, ছিকিম
16. প্ৰতুষা কুমাৰ মণ্ডল, অধ্যাপক, সামাজিক বিজ্ঞান, এনচিআৰটি, নতুন দিল্লীত শিক্ষা বিভাগ
17. দিনেশ কুমাৰ, অধ্যাপক আৰু মুখ্য পৰিকল্পনা আৰু নিৰীক্ষণ বিভাগ, এনচিআৰটি, নতুন দিল্লী
18. কীৰ্তি কাপুৰ, অধ্যাপক, ভাষা, এনচিআৰটি, নতুন দিল্লীত শিক্ষা বিভাগ
19. ৰঞ্জনা অৰোৰা, অধ্যাপক আৰু মুখ্যপাঠ্যক্ৰম অধ্যয়ন আৰু উন্নয়ন বিভাগ, এনচিআৰটি, নতুন দিল্লী (সদস্য-সচিব)

পাঠ্যপুথি বিকাশৰ দল

অধ্যক্ষ

শংকৰ মহাদেৱন, মিউজিক মায়েষ্ট্ৰো, মুম্বাই

অৱদানকাৰী

আনুতোষ দেৱ, টিজিটি কলা (বাজি), কেন্দ্ৰিয়া বিদ্যালয়, গুৱাহাটী
আৰাধন গুপ্তা, মাথা (বাজি), চিত্ৰাংকন বিভাগ, আধুনিক বিদ্যালয়,
বাৰাখাস্থা ৰোড, নতুন দিল্লী

তীৰ্থযাত্ৰা, সহকাৰী অধ্যাপক, সংগীত, আঞ্চলিক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান, আজমেৰ
বিন্দু সুব্রমণ্যম, সহ-প্রতিষ্ঠাপক, সুব্রমণ্যম একাডেমী অফ পাৰফৰ্মিং আৰ্টচ
(চাপা), বেংগালুৰু

সিন্ধু সাচী, সংগীত শিক্ষাবিদ, সুনথ, বেংগালুৰু

ফনিন্দ্ৰ শৰ্মা, পৰামৰ্শদাতা, কাৰ্যসূচী কাৰ্যালয়, এন.এছ.টি.চি.

গোবিন্দৰাজু ভৰদ্বাজা, পৰিচালক, প্ৰদৰ্শন আৰু দৃশ্যকলাবিদ্যালয়,
ইগনু, নতুন দিল্লী

মালবিকা ৰাজনাৰায়ণ, ভিজুৱেল আৰ্টিষ্ট আৰু শিক্ষাবিদ, দৰ্শনকাৰী অনুষদঅধ্যয়নসায়
প্ৰেমজী বিশ্ববিদ্যালয়, ভূপাল

প্ৰিয়দৰ্শিনী ঘোষ, শৈল্পিক পৰিচালক, প্ৰিয়দৰ্শিনী কলা, কলকাতা

ৰাজশ্ৰী এছ.আৰ., প্ৰতিষ্ঠাপক-শৈল্পিক পৰিচালক, ভায়োমা আৰ্ট স্পেচ আৰু ষ্টুডিঅ থিয়েটাৰ,
বেংগালুৰু

ৰিমচি খান্না, সহকাৰী অধ্যাপক, কলা মহাবিদ্যালয়, দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়, নতুন দিল্লী

শৰবাৰী বেনাৰ্জী, সহকাৰী অধ্যাপক, কলা বিভাগ আৰু

নান্দনিকতা, এনচিইআৰটি, নতুন দিল্লী

শ্ৰীধৰ ৰঙ্গনাথন, প্ৰতিষ্ঠাপক আৰু চিইও, শংকৰ মহাদেৱন একাডেমী,
বেংগালুৰু

সমীক্ষক

অনুৰাগ বেহাৰ, চিইও, আজিম প্ৰেমজী ফাউণ্ডেচন, সদস্য, এন.ও.চি.

মঞ্জুল ভাৰ্গৱ, অধ্যাপক আৰু সহ-অধ্যক্ষ, এনএচটিচি

সন্ধিয়াটো যথেষ্ট, অধ্যক্ষ, সংগীত নাটক একাডেমী, নতুন দিল্লী

সদস্য সমন্বয়ক

জ্যোৎস্না তিৱাৰী, অধ্যাপক আৰু মুখ্য কলা বিভাগ আৰু
নান্দনিকতা, এনচিইআৰটি, নতুন দিল্লী

স্বীকৃতিসমূহ

ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ পৰিষদে (এনচিইআৰটি) এই পাঠ্যপুথিখন বিকশিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰচ্ছেদ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত নিৰ্দেশনাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম পৰিকাঠামো পৰ্যবেক্ষণ সমিতি (এনঅ "চি) ৰ সন্মানীয় অধ্যক্ষ আৰু সদস্যসকল, অধ্যক্ষ আৰু পাঠ্যক্ৰম ক্ষেত্ৰ গোট (চিএজি): কলা আৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট চিএজিৰ সদস্যসকলৰ নিৰ্দেশনা আৰু সমৰ্থনক স্বীকাৰ কৰে।।

এন. চি. ই. আৰ. টি.-য়ে এন. চি. ই. আৰ. টি.-ৰ জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক সদস্যসকলৰ সমৰ্থন স্বীকাৰ কৰিছে-সুনীতি সানৱাল, অধ্যাপক আৰু মুৰব্বী, প্ৰাথমিক শিক্ষা বিভাগ; ইন্দ্ৰাণী ভাদুৰী, অধ্যাপক আৰু মুৰব্বী, শিক্ষা জৰীপ বিভাগ; বিনয় সিং, অধ্যাপক আৰু মুৰব্বী, বিশেষ প্ৰয়োজন থকা গোটসমূহৰ শিক্ষা বিভাগ আৰু মিলি ৰয়, অধ্যাপক আৰু মুৰব্বী, লিংগ অধ্যয়ন বিভাগ, এই পাঠ্যপুস্তকখনত লিংগ সংহতকৰণ, অন্তৰ্ভুক্তি, মূল্যায়ন আদিৰ দৰে প্ৰচ্ছেদ বিষয়বস্তুৰ পৰ্যালোচনা কৰাৰ বাবে।

সিদ্ধি গুপ্তাৰ প্ৰচেষ্টা, অনুৰূপ, সৃষ্টি মণিপাল ইনষ্টিটিউট অফ আৰ্ট, ডিজাইন এণ্ড টেকন'লজী, বেংগালুৰু; সুধাংৱ এ কে, পৰিচালক, নৱ ক্ষিতিজ আৰু সহকাৰী অধ্যাপক, ৰেভা বিশ্ববিদ্যালয়, বেংগালুৰু; দীপা শ্ৰীধৰ, পৰিচালক, শংকৰ মহাদেৱন একাডেমী; আৰু এই পাঠ্যপুথিৰ বিকাশত সহায় আগবঢ়োৱাৰ বাবে বিদুষী জ্যোতি ভাট, ভাৰতনাট্যম প্ৰশিক্ষক, পূৰ্ণপাৰামতি, বেংগালুৰুক প্ৰশংসা কৰা হয়।

আমি নিম্নলিখিত ব্যক্তি আৰু প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ যে তেওঁলোকে আমাক তেওঁলোকৰ সম্পদবোৰ লিখিত সামগ্ৰী, দৃষ্টান্ত, ফটোগ্ৰাফ আৰু অডিঅ'-ভিডিঅ' সামগ্ৰীৰ ৰূপত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুমতি দিছে—ৰাষ্ট্ৰীয় সংগ্ৰহালয়, নতুন দিল্লী; নেচনেল গেলেৰী অৱ মডাৰ্ন আৰ্ট, নতুন দিল্লী; ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰুশিল্প সংগ্ৰহালয় আৰু হস্তকলা একাডেমী, নতুন দিল্লী; সাংস্কৃতিক কেন্দ্ৰ গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ, নতুন দিল্লী; দস্তকাৰী হাট সমিতি, নতুন দিল্লী; কেন্দ্ৰীয় চিন্ময়া মিছন ট্ৰাষ্ট, চিচিএমটি; সুব্ৰমনিয়াম একাডেমী অফ পাৰফৰ্মিং আৰ্টচ; শংকৰ মহাদেৱন একাডেমী; সুনাৰ, বেংগালুৰু আৰু চিল্‌ড্ৰেনছ লিটল থিয়েটাৰ, কলকাতা; ভায়োমা আৰ্টস্পেচ আৰু ষ্টুডিঅ থিয়েটাৰ, বেংগালুৰু; সুনীতা কানভিন্দে, ডিজাইনাৰ, নতুন দিল্লী আৰু আনুতোষ দেৱ, টিজিটি কলা শিক্ষা (অৱসৰযুক্ত), গুৱাহাটী অঞ্চল, কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয় সংগঠন। আমি কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয়, খণ্ড ২, আৰ.কে. পুৰম, নতুন দিল্লীৰ অধ্যক্ষসকলকো

স্বীকাৰ কৰো; কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয়, এনচিইআৰটি, নতুন দিল্লী আৰু কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয়, ডোগ্ৰা লাইনচ, মীৰাটত শিক্ষাৰ্থীসকলৰ কলা কৰ্মৰ ছবি আৰু প্ৰদৰ্শন কৰা শিশুৰ আলোকচিত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ বাবে।

পৰিষদে ইলমা নাছিৰৰ প্ৰচেষ্টাক স্বীকাৰ কৰে, সম্পাদক (ঠিকাভিত্তিক), প্ৰকাশন বিভাগ, এনচিইআৰটি, এই পাঠ্যপুথিখন সম্পাদনা কৰাৰ বাবে। পৰন কুমাৰ বাৰিয়াৰৰ প্ৰচেষ্টা আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰম, ভাৰপ্ৰাপ্ত, ডিটিপি চেল, প্ৰকাশন বিভাগ, এনচিইআৰটি; পুনম, ডিটিপি অপাৰেটৰ (ঠিকাভিত্তিক) আৰু এল. গুইট, প্ৰফ ৰিডাৰ (ঠিকাভিত্তিক), প্ৰকাশন বিভাগ, এন.চি.ই.আৰ.টি.-ক এই নথিখনক ইয়াৰ চূড়ান্ত আকাৰ দিয়াৰ বাবে প্ৰশংসা কৰা হয়।

© NCERT
not to be republished

ভাৰতৰ সংবিধান

অংশ IV A (অনুচ্ছেদ ৫১এ)

মৌলিক কৰ্তব্য

প্ৰত্যেক ভাৰতীয় নাগৰিকৰ কৰ্তব্য হব—

- (ক) সংবিধানক মানি চলা আৰু তাৰ আদৰ্শ, প্ৰতিষ্ঠানসমূহ, ৰাষ্ট্ৰীয় পতাকা আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীতক সন্মান কৰা;
 - (খ) আমাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় মুক্তিসংগ্ৰামৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত মহৎ আদৰ্শবোৰক লালন-পালন কৰা;
 - (গ) ভাৰতৰ সাৰ্বভৌমত্ব, একতা আৰু অখণ্ডতা অটুট ৰখা;
 - (ঘ) দেশৰ ৰক্ষা কৰা আৰু প্ৰয়োজন অনুসৰি ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আগবঢ়োৱা;
 - (ঙ) সকলো ভাৰতীয়ৰ মাজত ধৰ্মীয়, ভাষাগত আৰু আঞ্চলিক বা সাম্প্ৰদায়িক বিভেদৰ নোহোৱা কৰি ভ্ৰাতৃত্ববোধ আৰু সম্প্ৰীতি জাগ্ৰত কৰা; আৰু নাৰীৰ সন্মানহানিকৰ প্ৰথাসমূহ বৰ্জন কৰা;
 - (চ) আমাৰ মিশ্ৰ সংস্কৃতিক সঁজাই ৰখা;
 - (ছ) বন, হ্ৰদ, নদী আৰু বন্যপ্ৰাণীসহ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশক সংৰক্ষণ আৰু উন্নত কৰা আৰু জীৱজন্তুৰ প্ৰতি সহানুভূতি প্ৰকাশ কৰা;
 - (জ) বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গী, মনৱতাবাদ আৰু প্ৰশ্ন আৰু সংস্কাৰমূলক মনোভাব গঢ়ি তোলা;
 - (ঞ) ৰাজহুৱা সম্পত্তিৰ সুৰক্ষা আৰু হিংসাক বৰ্জন কৰা;
 - (ট) ব্যক্তি আৰু সমষ্টিগত ক্ষেত্ৰসমূহত উৎকৃষ্টতালৈ চেষ্টা কৰা যাতে ৰাষ্ট্ৰ সদায় উচ্চতম প্ৰয়াস আৰু সফলতাৰ স্তৰলৈ আগবাঢ়ি যায়;
 - * (ঠ) যিসকল মাতৃ-পিতৃ বা অভিভাৱক, তেওঁলোকৰ ছয় বছৰৰ পৰা চৌধ্য বছৰৰ ভিতৰত থকা সন্তান বা লালিত-পালিত শিশুক শিক্ষাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা।
- টোকা: অনুচ্ছেদ ৫১এ সংবলিত মৌলিক কৰ্তব্যসমূহ সংবিধান (৪২সং সংশোধনী) আইন, ১৯৭৬ ৰ জৰিয়তে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল (৩ জানুৱাৰী ১৯৭৭ ৰ পৰা প্ৰযোজ্য)।
- * (ট) উপ-অনুচ্ছেদটো সংবিধান (৮৬সং সংশোধনী) আইন, ২০০২ ৰ দ্বাৰা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল (১ এপ্ৰিল ২০১০ ৰ পৰা প্ৰযোজ্য)।

মৰমৰ শিশুসকল,

তুমি তোমাৰ হাতত ধৰি আছা, বাঁহী- ১ যিটো তোমাৰ কলাৰ পাঠ্যপুথি যিটো আমি আশা কৰোঁ তুমি বহুত উপভোগ কৰিবা! ই তোমাক সৃষ্টিশীলতাৰ এক আকৰ্ষণীয় যাত্ৰালৈ লৈ যাব আৰু তোমাক তোমাৰ চাৰিওফালৰ সৈতে এক নতুন ধৰণে পুনৰ পৰিচয় কৰাব।

আমি জানো যে তোমালোকৰ বেছিভাগেই ইতিমধ্যে এক প্ৰকাৰৰ কলাৰ সৈতে জড়িত হৈ আছা। তুমি সেইবোৰক কলা ৰূপ হিচাপে চিনাক্ত নকৰিব পাৰা, কিন্তু সেইবোৰ হৈছে তুমি কৰি অহা- নৃত্য, বাদ্যযন্ত্ৰ বজোৱা, ডুডলিং, অংকন, পেইণ্টিং, মাটি আৰু কাগজেৰে মডেল বনোৱা, আৰু অৱশ্যে গান গোৱা, অনুকৰণ কৰা আৰু অভিনয় কৰা। যিসকলে কলা কাৰ্যকলাপ কৰে তেওঁলোকে সঁচাকৈয়ে তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন জীৱন উপভোগ কৰে।

তুমি স্কুলত থকা বা ঘৰত থকা বা য 'তেই যোৱা, আমাৰ চাৰিওফালে উৰি থকা চৰাইৰ পৰা আৰম্ভ কৰি কামত থকা মানুহলৈকে সৰল বস্তুবোৰ লক্ষ্য কৰাটো আকৰ্ষণীয়। আমি প্ৰকৃতিত বা ইয়াৰ ওচৰে-পাজৰে বাস কৰো, যি হৈছে আমাৰ কলাৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণাৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ উৎস।

সেয়েহে, শিশুসকল, ঘৰত, বিদ্যালয়ত, খেলপথাৰত বা ভ্ৰমণৰ সময়ত নিজৰ চাৰিওফালে চোৱা। তুমি য 'তেই যোৱা, তুমি কলা পাবা। কেতিয়াবা প্ৰকৃতিৰ দ্বাৰা সৃষ্টি কৰা আৰু কেতিয়াবা মানুহৰ দ্বাৰা সৃষ্টি কৰা। এইবোৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ আৰু ইয়াৰ পৰা শিকিবলৈ তুমি অতি আকৰ্ষণীয় অনুভৱ কৰিবা!

তুমি জানানে যে মানুহে আৰম্ভণিৰে পৰাই সৃষ্টিশীল হৈ আহিছে? মানুহে কথা কোৱা বা লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰাৰ আগতে, তেওঁলোকে দেৱালত চিত্ৰ আঁকিছিল, গাইছিল আৰু নাঁচিছিল। বিশেষকৈ ভাৰতৰ কলাৰ ক্ষেত্ৰত এক অতি সমৃদ্ধ পৰম্পৰা আছে-দৃশ্য

কলাৰ পৰা কবিতা আৰু সংগীতলৈ, নৃত্যলৈ, থিয়েটাৰলৈ-হাজাৰ হাজাৰ বছৰ পুৰণি, আৰু আন বহুতো বিষয়ৰ সৈতে গভীৰ সম্পৰ্ক আছে। কলা আমাৰ চাৰিওফালে কোনো বা কোনো ৰূপত আছে আৰু আমি সকলোৱে সৃষ্টি, প্ৰদৰ্শন, চোৱা আৰু অভিজ্ঞতা উপভোগ কৰোঁ। কলাই আমাৰ জীৱনক সুন্দৰ কৰি তোলে আৰু আমাক আনন্দ দিয়ে। তদুপৰি, তোমাৰ ভিতৰত সদায়ে এজন সৰু শিল্পী থাকে, যি সৃষ্টি, অভিজ্ঞতা বা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ আগ্ৰহী।

বাঁহীত, তুমি কেইবাটাও আমোদজনক কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে চাৰিটা কলা প্ৰকাৰ অন্বেষণ আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰিবা-

1. **দৃশ্যকলাত**, তুমি চিত্ৰাংকন, কাটিং, পেষ্টিং আৰু মাটি, ৰং, প্ৰাকৃতিক বস্তু আদিৰ দৰে সামগ্ৰীৰ সৈতে খেলি আনন্দ লাভ কৰিবা।
2. **সংগীতত**, তুমি বিভিন্ন গান অন্বেষণ কৰিব দেশৰ কিছু অংশ, সেইবোৰ কেইবাটাও ভাষাত গাব আৰু কেইবাটাও বাদ্যযন্ত্ৰ বজাবলৈ আৰু জানিবলৈ শিকিবা।
3. **নৃত্যত**, তুমি মুক্তভাৱে চলাচল কৰিবলৈ শিকিবা আৰু তাল আৰু গানৰ চলাচল উপভোগ কৰিবা, বিভিন্ন হাত আৰু ভৰিৰ বিষয়ে জানিব পাৰিবা মুদ্ৰা (ভঙ্গী), আৰু বহুতো।
4. আৰু অৱশ্যে, **থিয়েটাৰত**, আৰু নিশ্চিতভাৱে, থিয়েটাৰত তুমি বিদুষকক ভাল পাবা যিয়ে তোমাক কাহিনী কোৱা, অভিনয়, মঞ্চ প্ৰদৰ্শন, উদ্ভাৱন আদিৰ সৈতে জড়িত এক যাত্ৰাত লৈ যাব।।

সেয়েহে, শিশুসকল, কলাবোৰ অন্বেষণ কৰিবলৈ সাজু হোৱা, যথেষ্ট আনন্দ কৰা আৰু তোমাৰ শিক্ষক, বন্ধুবৰ্গ আৰু পৰিয়ালৰ সৈতে প্ৰতিদিনে কিবা নতুন সৃষ্টি কৰা!

সমলসমূহ

আগকথা তৃতীয়
নমস্কাৰ! শিক্ষক আৰু অভিভাৱক..... v
মৰমৰ শিশু..... ষোড়শ

দৃশ্যকলা

১. কলাত ব্যৱহৃত বস্তুসমূহ.....	3
২. উদ্ভিদ শিল্প.....	12
৩. জীৱ-জন্তুৰ কলা.....	22
৪. আমাৰ চাৰিওফালৰ লোকসকল.....	30
৫. উৎসৱ, অনুষ্ঠান আৰু উদযাপন.....	35

সংগীত

৬. আমাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত.....	43
৭. ছন্দ অনুভৱ কৰা তা কা তা কি তা.....	45
৮. চাৰিওফালে ভ্ৰমণ কৰা.....	58
৯. বাদ্যযন্ত্ৰ.....	64
১০. উদযাপনৰ টোকা.....	71

ভংগীমা আৰু নৃত্য

১১. নাঁচো আহা.....	82
১২. আনন্দৰ বাবে নৃত্য কৰা.....	88
১৩. মই বজাওঁ আৰু নাঁচো.....	93
১৪. প্ৰকৃতিৰ সৈতে নৃত্য কৰা.....	98

থিয়েটাৰ

১৫. অন্বেষণ কৰা.....	107
১৬. কল্পনা কৰা.....	118
১৭. সৃষ্টি কৰোঁ আহা.....	124
১৮. চাৰিওফালে চাওঁক.....	128
১৯. কাৰ্যকলাপসমূহ.....	135
২০. সকলো কলা প্ৰপত্ৰ একত্ৰিত কৰা.....	137

